Ч. 161 (13.706). Львів, четвер 21. червня 1934. Poсztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Після льосування „Діла"

Адміністрація „Діла" прохає власників виграних премій зголоситись по їх відбір.

Масові арештування у Галичині.

У цілій Галичині відбуваються далі масові ревізії та арештування. В Долині арештовано 15 українців, а між ними адв. д-ра Івана Луціва та адвокатського кандидата д-ра Горбового. В Станиславові і в повіті арештовано біля 300 осіб, а між ними адв. д-ра Ю. Олесницького та Чорненка. Адв. Ю. Олесницького вже звільнено. Влада запечатала теж низку кооператив, читалень та товариств.

Пишуть нам з Бережан:

Державна поліція перевела вчора, 17. ц. м., ревізії у громадян: п. *Петра Сагайдачного*, *Богдана Пашковського*, студ унів. та *Осипа Ганачевського*, господаря з Раю. По переведеній ревізії всіх трьох забрали на комісаріят поліції. Пополудні тогож дня привезла поліція з Бурштина абс. гімн. *Богдана Старуха* до Бережан. Усіх чотирьох по переслуханні відставили другого дня до судових арештів. Усіх арештували під замітом злочину зі статті 97 к. к.

Арештування на чесько-польськім кордоні.

Польська преса повідомляє, що в К[illegible]во над Тисою у Чехословаччині чеська жандармерія перевела ревізії та арештувала кільканацятьох українських студентів. Жандармерія мала найти зброю, муніцію та кількасот бомб.

Премієр Козловський про концентраційні табори.

ВАРШАВА, 19. 6. ПАТ. Премієр Козловський, після оголошення декрету президента про концентраційні табори подав представникові аґенції „Іскра" такі вияснення. „Про мотиви уряду говорити не буду, бо декрет говорить сам за себе. Моя заява на засіданні ради міністрів і прощальна промова над домовиною мін. Перацького виясняє хіба дуже ясно становище уряду. Зрештою прилюдна опінія віддруковано дає вислів повного зрозуміння для рішучих заходів уряду. Концентраційні табори — не слід цього скривати — матимуть дуже тяжкий і строгий реґулямін. Концентраційні табори не будуть нічим іншим, тільки засобом строгої і караючої руки держави. В таборах опиняться всі ті одиниці, які загрожують прилюдній безпеці, без огляду на свою партійну, релігійну і народню приналежність, хочби навіть займали дуже високе становище. Одиниці, яких не змінить одноразовий тримісячний побут у концентраційнім таборі, можна буде держати в таборі і довший час або вдруге замкнути до табору".

Президент української республики наказує збирати буряни...

Голова Раднаркому УСРР, він-же й послужний хахол, тов. П. П. Любченко, виголосив перед ЦК комсомолу велику промову, в якій між іншим заявив: „Торік ми мали на Україні добрий урожай. Коли природа нас не підведе, коли ми як слід будемо нищити буряни, обробляти, поливати і т. ін., то матимемо немалий урожай і цього року. Поруч цього треба розгорнути боротьбу за силос, за траву на додаток до зернової кормової бази. Я мушу сказати, що торік ми 30 прц. сіна поховали на луках (!!). Комсомольська організація повинна заходитися коло максимального зберігання й ефективного використання всіх кормових ресурсів для нашого тваринництва. Це значить: зібрати всі трави, зібрати б у р я н и, бо цеж і є фуражні ресурси для худоби". — Чи бурян треба нищити чи збирати, з наказу пана голови зрозуміти досить тяжко. Але яке значіння має бурян у вижививленні голодного українського селянства, знають на Україні і без „указу" пана Любченка.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Невмирущі національ-ухильники.

„Після виявлення і розгрому націоналістичних недобитків, націонал-ухильників, очолюваних Скрипником, Центральний Комітет КП(б)У приділив виняткову увагу Наркомосові України. Увесь апарат поновлено майже на 80—85 прц. Вирішальні ділянки зміцнено кращими комуністами. Парторґанізація НКО безперечно, немало зробила і щодо викорінення націоналістичних недобитків з органів народньої освіти. Проте не скрізь виметено залишки розгромленої, але недобитої, української націоналістичної контрреволюції. Останнім часом було повне заспокоєння, мовляв, у нас з націоналістами покінчено. Насправді є ще не виметені кутки. Цими днями викрито книгу Юрка Никифорчука „Західна Україна", яка уявляє собою націоналістичну методольоґію вивчення історії України. У книжці маємо показчик 4 тис. ріжних творів, статтей. За винятком небагатьох большевицьких документів автор бібліоґрафічної збірки Никифорчук радить вивчати історію України за матеріялами таких авторів, як Шаповал, Петлюра, Ніковський, Єфремов, Крстенюк, Вашиль Сірко, Яворський, Скарбек, Бедля та сотні інших контрреволюційних вишкребків.

Якже сталося, що рік після розгрому націоналістичної зграї в Наркомосі Никифорчук скромно виконував обовязки бібліоґрафа, а його хрестоматія українського фашизму гуляла по книгозбірнях України під назвою бібліоґрафічного довідника?

Сталося це в результаті політичної сліпоти членів партії книжкової палати і, особливо, її керівників тт. Галіна та Ганевої.

Розвязанню завдання нового навчального року безперечно сприятиме чистка парторґанізації, що розпочинається цими днями". („Вісті", 6. VI. 34).

Отже чистку парторґанізації апарату Комісаріяту Народньої Освіти вважається потрібною, не зважаючи на те, що рік тому його перечистили на 85 прц. А це є запорукою того, що за рік, а може і ще скорше треба буде знову перечищувати український елемент цієї установи мабуть уже на 100 прц., бо — як показується — всі українці є для Москви „націонал-ухильниками", за небагатьома вимками послужних хахлів. Не диво, що Москва хапається за утраквізацію школи та масове виселення українського населення за межі України. Але чи матиме Москва досить часу на це?

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Варшавський замах.

Львів, 19. червня 1934.

Скрите вбивство пок. міністра Б. Перацького далі сповите таємницею. Ні спричинник атентату ні мотиви цього злочину невідомі по нинішний день. Але не зважаючи на те, львівські ендеки вже вспіли кинути камінчик і в український город.

„Курєр Львовскі" з 18. червня дорікає жидам, що вони в своїй пресі вже тепер недвозначно вказують на ендецьке середовище, з якого міг вийти спричинник атентату і в якому могла зродитися сама думка злочину. Таке поступовання жидів вважає ендецький орган нерозумним, передчасним і шкідливим. Далі тойже ендецький орган намагається засуґестіонувати своїм читачам думку про те, що атентат на мін. Перацького міг вийти і з жидівського середовища. Вбив-же Багров Столипіна, а Шварцбарт Петлюру. Отже чомуж би і т. д. „Правда — пише далі дослівно „К. Л." — прізвище Петлюри нагадує нам, що є ще друге огнище терору і душогубних замахів. Воно міститься в українському середовищі. Останні арештування, ведені майже в цілій Польщі, пригадали нам свіжо про його істнування".

Цей камінчик в український город кинули львівські ендеки так само, як жиди в їхній город дуже і дуже передчасно. І тому від нас можна звернути на їхню адресу все те, що вони написали на жидівську.

Ми, очевидно, не думаємо тут займатися аналізою всяких гіпотез на тему того, хто і з яких мотивів доконав душогубства на особі міністра внутрішніх справ пок. Б.Перацького. Так само не хочемо ніяким чином суґестіонувати нікому джерела, чи середовища, з якого міг вийти цей атентат. Натомість нехай нам вільно буде підкреслити наш погляд на самого виконавця атентату. Він без сумніву мусів бути або уроженцем Варшави, або людиною, яка наслідком довголітнього в ній побуту мала топоґрафію столиці в пальцях. І саме ця обставина між іншим наказує нам виключати те, що суґесті-

скують ендеки, а саме, що виконавець замаху міг вийти зпоміж українських боевиків, які, як це нам доказує історія цієї боевої організації, ніколи на варшавському терені нічим своєї терористичної діяльности не проявляли. Варшавський терен для них зовсім чужий.

Взагалі сам атентат на міністра внутрішніх справ Перацького виконаний скрито зза угла вважаємо таким, що не може принести слави ніякій боевій організації. Такої міри політичний атентат, якщо він був для якоїсь боевої організації потрібний, повинен би бути належно і гідно йогож таки виконавцем мотивований. А це булоб можливе тільки тоді, колиб атентатчик не тікав, а мав відвагу та гідність поставити себе і своє життя в розпорядження відповідних чинників і таким своїм поступком та зізнаннями виснити вбивство та подати ту ідею, яка йому могла наказати класти трупом керманича польської внутрішньої політики. Одначе так не сталося і тому важко збагнути якінебудь вищі мотиви цього атентату.

Дуже побажане, щоби спричинника атентату чимскоріше викрили. Тоді справа виснилась би вповні і не булоб місця і причини для всяких політичних суґестій на тему того, чи вбивник вийшов з польського націоналістичного чи з непольського середовища.

Цей атентат спричинив у цілій Польщі високо напружену атмосферу. Зокрема дуже подразнив цілий польський правлячий і проурядовий табор, який у пок. Перацькому втратив одного з найенерґічніших своїх провідних представників. Уряд заповів безоглядну боротьбу з фактичними виконавцями і з моральними спричинниками атентату, появився декрет про концентраційні табори, а в цілому краю йдуть арештування переважно серед молоді.

Зовсім зрозуміле, що й українське громадянство пильно слідкує за дальшим ходом подій, що розгортаються після того злощасного убивства і то тим більше, що деякі націоналістичні польські чинники дошукуються, як сказано вище, джерела замаху в українському революційному середовищі. А річ у тому, що наші „ендецькі приятелі" з польської сторони звичайно намагалися ідентифікувати українське законспіроване підземелля з загально-українським, организованим громадським життям. У таких справах слідом за ними тим менше розбірчивою була польська вулиця, яка в анальоґічних випадках реаґувала по свому. А як? — це загально відоме.

Тому то ми мусимо застерегтися проти того, щоби хтонебудь мав тепер безпідставно право при нинішній вимково напруженій та дразливій атмосфері суґестіонувати вулиці, що джерела атентату треба, мовляв, дошукуватись таки серед українців і зясувати кругову відповідальність за нього на все українське громадянство. Найвідповідальніші громадсько-політичні українські чинники вже не раз і не два відмежовувалися у прилюдних енунціяціях від терористичної акції законспірованих чинників і її поборювали та поборюють. Всякі акти чи то одиничного чи збірного терору вони осуджували. І ці енунціяції мали, мають та матимуть на будуче обовязуючу силу. Тому то й проти всякого ляясування збірної відповідальности за вчинки одиниць чи законспірованих гуртів тіж організовані відповідальні чинники все якнайрішучіше застерігалися. Тим більшого і тим енерґічнішого застереження та осуду вимагає таке ляясування збірної відповідальности з боку деяких польських маловідповідальних націоналістичних чинників тепер, коли невідомий ні виконавець атентату ні його середовище.

—o—

Міжнародні хліборобські дні в Будапешті.

(Власна кореспонденція з Будапешту.)

Будапешт, 15. червня 1934.

III.

Після відкриття XVI-го Міжнароднього Хліборобського Конгресу, яке було до деякої міри теж ареною, на якій поодинокі представники держав зясували свою аґрарно-політичну програму, почалися наради комісій, у яких прийшли до слова фахівці, економісти і техніки сільського господарства.

Засідання комісій Конгресу були вже в деччому приготовані нарадами окремих інституцій, що радили 13. червня ц. р. себто в день перед початком конґресових нарад. У цьому дні відбула наради **Комісія для хліборобської кооперації** під проводом **Маілята.** Господарі найшли тут нагоду представити 40-літню діяльність мадярської хліборобської кооперації, яка започаткована колись Олександром Каролі найшла на мадярському селі поле праці. Сьогодні хліборобська Мадярщина, а разом з нею і її хліборобська кооперація переживає важкі хвилини. Цілий продукційний хліборобський апарат Мадярщини був колись наставлений на прохарчування 50 міліонів людей, як мешканців своєї держави, так і сусідніх країв, куди Мадярщина вивозила свої продукти. Тепер має Мадярщина коло 9 міл. населення, а вивіз хліборобських продуктів — це одно з дуже важких до розвязання питань не тільки тут, але й на цілому світі. Тому-то господарі на кожному кроці — і навіть на цій комісії — вказують на те, що такі господарські умовини життя Мадярщини, як вислід політичного розгрому, — це абсурд.

По рефераті голови забралася ця комісія до розгляду справи, що була на порядку нарад, а саме до дискусії над рефератом австрійця **Бухінгера** про розбудову й устійнення метод статистики хліборобської кооперації. **В дискусії** підкреслено, що в обсяг цієї статистики треба втягнути також хліборобські споживчі кооперативи, яких багато має саме Мадярщина. Чехи піднесли потребу співпраці для випрацювання належних статистичних метод хліборобської кооперації також Міжн. Хліборобського Інституту в Римі. Вкінці вибрано комітет, який має устійнити схему хліборобської кооперативної статистики на основі предложених референтом тез і вислідів дискусії.

Того самого дня (13. червня) відбувся **Конгрес Европейських Продуцентів Цукрового Буряка** під проводом **Монміреля.** Його попередили дводенні наради окремих комісій, що розглядали справи продукції і збуту цукрового буряка в европейських країнах. Цей конгрес приняв такі постанови: 1) Контингентування продукції цукрового буряка мусить бути достосоване точно до споживання внутрі держави та до приділу експорту даної держави; 2) Ціну цукру на внутрішньому ринку держави слід держати так високо, щоби вона покривала кошти продукції; 3) Конґрес стверджує, що зарібок з продажі цукру ділиться рівномірно між фабрикантів і продуцентів цукрового буряка, а тому є він також помічний хліборобам; 4) Конгрес висказується за поширенням внутрішньої консумції цукру та за обниженням податків у міру того поширення консумції так, щоби з цього приводу держави не потерпіли втрати; 5) Конґрес уважає, що треба змагати до використання відпадків цукроварства в індустрії; 6) Конґрес уважає, що треба збільшити контролю над продукцією сахарини і уживати її виключно до лічничих цілей; 7) Конґрес уважає, що треба наново скликати цукрово-бурячану конференцію держав-імпортерів і держав-експортерів цукру та відновити, зглядно поширити шадбуриський договір, що реґулював продукцію цукрового буряка, згл. експорт цукру поодиноких держав.

За нарадами цього Конгресу, як також за нарадами комісії для хліборобської кооперації слідили уважно члени XVI-го Міжн. Хліборобського Конґресу, бо вони мали потім безпосередній вплив на деякі рішення спеціяльних комісій конгресу.

А тепер повертаємо знову на XVI-ий Міжн. Хліборобський Конгрес і на наради його комісій.

Інж. д-р Евген Храпливий.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ЧЕРВНЯ 1934.

о. Д-Р Г. КОСТЕЛЬНИК. 7)

Мойсей Вернигора —

український Валаам.

З усіх Валаамових слів найбільше знаменні оці:

„Бачу його, та не тепер; оглядаю його, та не зблизька; вийде звізда з Якова і повстане благодать з ізраїля". Ці слова від віків розуміли як пророцтво про Христа. Вони дійсно й мають усі дані, щоб їх саме так розуміти. Волхви зі сходу, що прийшли поклонитися Христові, покликувалися саме на це пророцтво з біблії. Та треба взяти й те під увагу, що східні народи могли мати й своїх ясновидців — таких, як Валаам, та також від них могли мати передсказання про „жидівського царя, що заволодів цілим світом" (і в римських „сибілінських пророцтвах" про це говориться).

З психольоґічного становища незвичайно важні ті слова Валаама, котрими він дає нам пізнати **спосіб, як він видить** те, про що говорить: „бачу його, та **не тепер;** оглядаю його, та **не зблизька".** Валаам **бачив** майбутність візуальним способом, начеб вона вже була дійсна. А бачив її анальоґічно, як ми бачимо світ, що перед нами, коли глядимо на нього з високого місця: виразне для нас те, що близьке, а що далеке, це для нас не дуже виразне й можемо помилитися в своїй обсервації (нпр. білу хату будемо вважати за плесо води); але коли щось далеке дуже виразне самою своєю природою, як нпр. огонь, то воно перше зверне на себе нашу увагу.

І Валаам у своїй медіюмічній екстазі мусів бачити картину майбутности, **зачинаючи від свого часу й свого місця, у звязку з ізраїльським народом, який був мотивом** у його ясновидженні. І відразу звернув увагу на те, що було часово найдальше, але своєю природою найвиразніше в картині майбутньости, яку він оглядав: на „звізду з Якова". Він не має відповідного слова, як цю особу схарактеризувати, вона якась небесна, тому називає її „звіздою"; і характеризує її діяльність словом „благодать", як про це сказано також у евангелії від Івана (1, 16—17). В історії жидівського народу по Мойсеї нема іншої такої особи, до котрої можна би віднести ці слова Валаама, як тільки особа Ісуса Христа.

Але в дальших своїх словах Валаам уже хибно вяже факти, помиляється в своїй обсервації (інтерпретації): він бачить загибіль старинних народів, що жили довкруги місця, відки зачиналася картина майбутньости, яку він бачив; ті народи вигинули саме у віках перед Христом і по Христі, тому Валаам ставить їх загибіль у звязок зі „звіздою з Якова": „і побе моавських князів і вигубить всіх Ситових синів".

У нашому цитаті з біблії ми пропустили ті місця (IV Мой. 24, 18—22), де Валаам передсказував про дооколичні народи: едомітів, амалекитів, кенейців, бо ці місця для нас неважні. Потім зворушився Валаам: **„Ах, хто буде живий, коли це учинить Бог?"** Видно, що це видіння торкалося і **його** народу та взагалі тих східних народів, котрі були Валаамові відомі з життя. Валаам бачив поразку й загибіль тих усіх народів, а нові володарі переможці прийдуть **із заходу, зза моря:** „Кораблі приплинуть від хитимських берегів і замучать асирійців, замучать і евреїв; але також і самі пропадуть до решти". „**Chittim** це народ хетити; „хитимські береги" це по всій імовірности береги Малої Азії. Отже мова про Олександра Вел. або про римлян, а мабуть про одних і других, бо Валаамові передсказання буквально сповнилися на обох тих европейських наїздах на західну Азію.

*

Ми висунули й оскільки можливо, пояснили ті критичні моменти Валаамового ясновидження, котрі будуть нам помічні при аналізі передсказань нашого Вернигори.

Валаам бачив майбутність з віддалі 1400—1000 років (Мойсей і Валаам жили в XIV в. пер. Хр.). Не щоб чув слова якогось духа про неї, але бачив її наче дійсну. Як це можливе? Раціоналізм тут собі легко радить: заперечує факти, отже й відпадає й питання про їх можливість. Та я знаю й таких неграмотних людей, що не хочуть признати геліоцентричної теорії Коперника і навіть підтверджують свою думку наївними ніби арґументами. Не йнакше поступають і вчені раціоналісти: вони нізащо не хочуть зрезиґнувати з єдиновладности буденного людського обманного образу життя-буття, й за всяку ціну хочуть оборонити своє становище перед усякими „чудами".

Та загал людства від віків мав таке відчування й розуміння світа, що наш буденний образ світа це тільки завіса, за якою скриваються чудесні сили та єства: Бог, духи і т. ін.

Всі мої студії й роздумування ведуть мене саме по лінії цього релігійного світогляду. Вважаю це за найбільшу й найглибшу людську й мою власну думку, що поза нашим звичайним змисловим світом скриваються просто неймовірні, чудесні сили, звязки і єства. **Тайна світа безмірно більша, ніж ми всилі уявити собі її розвязку.** Власне по тій лінії йшов і йде розвій справжньої науки. Де люди спершу уявляли собі простенький механізм у природі, там наука віднайшла наприклад дивні сполуки й сили.

(Далі буде.)

Утраквізм у школах Совітської України та московщення коштом батьків.

Раднарком УСРР та ЦК КП(б)У видали гостанову виготовлення підручників та порядок пристосування їх до шкіл, в якій сказано таке: Всі школи до 15. серпня ц. р. повинні бути цілком забезпечені підручниками за нормами, встановленими НКОсвіти на 1934-35 навчальний рік. Для цього видати не менш як 15.7 міліонів примірників підручників українською і російською мовою (В-во „Радянська Школа") і 1.2 міл. примірників іншими словами (Держнацменвидав). Зобовязувати всіх голов РВК і МР, секретарів РПК і МПК та завідувачів шкіл забезпечити вчасний збір батьківських коштів до 15. VII. ц. р. Для виселення із шкільних примішень осіб, що не мають ніякого відношення до школи, утворити урядову комісію за головуванням НКЮ УСРР т. Михайлика" („Вісті" з 26. V. 34). Коли для того, щоб повикидати большевицьких бюрократів із шкільних будинків на Україні, треба аж комісії під проводом самого пана міністра справедливости, то це цілком зрозуміло, бюрократи — цеж не українські селяни яких можна викинути з власних хат просто на заслання. Варті уваги інші точки постанови. Для того, щоб винищити скрипниківські та інші „націоналістичні ухили" з українських підручників, треба нового їх видання. А тому, що й мова українська є властиво „націоналістичним ухилом", нищиться це лихо тимчасом на половину і наказується „Радянській Школі" видавати підручники в українській і державній московській мові, яка вже більш не належить до мов національних меншин на Україні. Що українські батьки мусять самі платити за нищення „націоналістичного ухилу" в підручниках, річ у московській вязниці народів також зовсім зрозуміла. Видання підручників було вже і в царській Росії дуже добрим ґешефтом. Спекуляція є спеціяльністю большевиків. Поруч з фізичним знищенням українського населення ведеться і московщення його.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

З організаційного життя українського міщанства.

Поновне оснування Т-ва „Зоря" в Перемишлі.

Завдяки заходам посла д-ра Загайкевича **Володимира і кількох громадян з міщанської верстви** основано в Перемишлі поновно ремісничо-міщанське товариство „Зоря", якого діяльність припинилася ще в часі світової війни. Установчі збори відбулися у неділю 17. червня ц. р. в салі читальні „Просвіти" при участи 130 членів, у тім кількох жінок.

Зборами проводив гром. **Маївка Іван,** майстер-переплетник, секретарював гром. **Ґонтарський Іван.** Організаційний реферат виголосив голова львівської „Зорі", **дир. Юрій Сидорак.** Референт порівнював положення наших міщан: ремісників, промисловців і купців з положенням міщан інших народів у теперішности і в минулих часах та у висліді сказав, що одиноким виходом з невідрадного положення у нас є організація середнього міщанського стану, в чому найдемо лік на всі наші недомагання і злидні. Меценас **д-р Загайкевич** по поясненні статуту „Зорі" та деяких місць з нового закону про товариства зобразив у довшім рефераті життя і труди українського міщанства в чотирьох минулих століттях. З того реферату присутні довідалися про деякі важні події, ілюстровані датами й документами, зокрема почули, як зорганізоване українське міщанство ставило опір ріжним супротивним хвилям. При кінці промовець закликував усе українське міщанство до організації у своїх товариствах, що неминуче принесе їм моральні і матеріяльні користи та скріпить силу українського народу. Присутні оплесками і повстанням з місць нагородили обох референтів, а також ініціятивний комітет за підготовчі труди для оснування „Зорі".

При внесках та в дискусії промовляли ще громадяни Ґонтарський Іван, Маївка Іван, Качмар та інші.

До виділу вибрані: голова: **Ґонтарський Іван;** виділові: Маївка Іван, Борис Теодор, Франц Прокіп, Ракочій Володимир, Вассераб Іван. Швець Василь; заступники: Романик Ольга, Качмар Филип. Контр. Комісія: Пайташ Осип, Доротяк Дмитро.

Є надія, що новообраний виділ поведе працю якслід — на добро і славу Т-ва, його членів і всього українського народу.

ПОДОРОЖ МІН. БАРТУ.

У середу, 20. червня ц. р. мін. Барту приїде до Букарешту. Кружляють поголоски, що мін. Барту вже виїхав з Парижа і по дорозі зустрінеться з канцлером Дольфусом. Опісля відвідає ще Будапешт і Білгород

Кріваві бої на Кубі.

З Ню Йорку повідомляють, що в Гавані дійшло до кріавих вуличних боїв між фашистами і комуністами. Коли члени фашистівської організації АБЦ йшли походом, чотирьох комуністів підїхало самоходом і зі скорострілу вбили 13 фашистів, а 60 важко поранили. Фашисти почали стріляти і вбили трьох комуністів, а четвертий втік зі самоходом. Опісля дійшло до завзятих кріавих боїв з комуністами, які щойно зліквідувало військо, бо поліція не могла дати ради.

Вальдемараса засудили на 12 років.

БЕРЛІН, 19. 6. ПАТ. Литовська Телеграфічна Агенція повідомляє, що в неділю, 17. червня ц. р. полевий суд засудив Вальдемараса за співучасть у державнім перевороті на 12 років тяжкої вязниці.

З польської преси.

Голоси польської преси після вбивства мін. Перацького.

Вся польська преса без виїмку осудила незвичайно різко скритовбивство, доконане у Варшаві на особі міністра внутрішніх справ Броніслава Перацького. Ось важніші голоси варшавських і краківських польських пресових органів, що появились безпосередньо по вбивстві:

Варшавський **„Курер Поранни"** у передовій статті „Час скінчити з посівом злочину" каже, що те скритовбивство потрясло трагічно душею народу і сягнуло аж до найглибших основ його свідомости.

Низка обставин особливо тяжких зложилась на те, аби виїмкова жахливість злочину вийшла ще маркантніше. Людина, поцілена кулями злочинця, була не тільки міністром Річипосполитої, працьовитим, вірним слугою своєї держави, щитом його спокою і безпеченства, але також вояком, що зі зброєю в руці, як один з перших, станув під прапором незалежности, коли цей прапор треба було нести жертвою крови і життя. Голова, що вийшла ціло з безчисленних боїв, упала від куль, вимірених знечевя нікчемою, у якого думка про той злочин зродилась саме з елементів толеранції і спокою, з почуття безпеки, на яке міністер Річипосполитої думав, що має право у столиці свого краю, в серці Батьківщини.

В дальшому „Курер Поранни" домагається від керманичів польського корабля, аби вони випалили раз на завсіди місце, з якого родяться подібні злочини.

Ту чорну, понуру нитку самоволі і злочину, жертвою якої впав перед роками перший президент Річипосполитої, мусимо нарешті перетяти рукою владною і безоглядною. В нашій державі мусимо покласти кінець трагічним потрясенням, що їх викликує анархія, бунтуючись проти устійненого владою трибу. Сам інстинкт кличе за твердою рукою, яка нищилаб злочини вже в зародку, в посіві згубної доктрини, що в імя партійного егоїзму підносить кільчастий лоб проти поваги, спокою і єдности держави.

Краківський **„Час"** у статті „По злочині" стверджує, що політичний терор є найбільшим ворогом політичного лібералізму. Прихильники поміркованости не мають грізнішого противника. Акти терору утруднюють завсіди політичну боротьбу на арґументи, є запереченням праці думки, є водою на млин всіх елементів скрайних, радикальних, незрівноважених. Акти терору морально огидні, політично незвичайно шкідливі. У всіх чесних людей мусять вони викликати огиду і неспокій.

Злочин, доконаний на особі знаменитого міністра, яким був бл. п. Брон. Перацький, стрінули всі зі загальним обуренням та осудом, також — з радістю це стверджуємо — і ті розважні елементи опозиції, що їх репрезентує „Курер Варшавскі", а навіть опозиція більш боєва, яку репрезентує „А. Б. Ц."

Ані в наших традиціях, ані в нашім національнім характері терор не має оперття. Це штучний імпорт, який мусимо винищувати всіми засобами, що їх має в розпорядимости уряд і суспільність. Не знаємо наразі, до якої народности належать справники і з яких суспільних кругів походять. Рука справедливости мусить ділати таксамо справно і таксамо рішуче. Особливо не слід допустити до поширення акції терористичної, але здавити її в зародку. Може бути, що останній злочин є ділом відокремленим, але приклади потягають і кожне невислідженe вбивство заохочує до наслідування.

Варшавська **„Ґазета Польска"**, осудивши убивство як річ страшну, пише:

Може бути, що стріли впали попросту з рук божевільного („шаленьца"). Одначе трудно в це повірити. Найправдоподібніше здається всупереч усьому, що в якомусь середовищі, серед якихсь гнилих політичних ферментів — мусіла загніздитись, розвинутись і вилитись та безмежна ненависть до сильної і великої Польщі, що вложила зброю в руки скритовбивника. Якщо виявиться, що так є, якщо буде вияснене, де лежать коріні убивства, на якому ферменті зродився цей злочин — то треба буде хоре місце суспільного організму випалити білим залізом. І пора, аби знали і памятали про це всі: — період невідповідальности в історії Польщі скінчився. За злочин відповідається злочином. За злочин політичний — є відповідальний не тільки фізичний справник, але і справник політичний. Не повториться уже в Польщі огидне видовище слабости, яким були похорони президента Нарутовича, де за домовиною стояли урочисто співвинні убивства. Спокійна, безпристрасна, але строга справедливість стоїть на сторожі ладу Річипосполитої. Та справедливість буде робити свою службу аж до кінця. Не для помсти, але для права. Не для гніву, але для справи.

Вшехпольська **„Ґазета Варшавска"**, зазначивши, що це убивство — то випадок великої ваги, хоче ощадити читачам всяких загальних слів, яких у таких випадках преса не щадить, а які нічого не вияснюють та уважає за першу потребу зрозуміти сам факт і його політичне значіння.

І тут мусимо признатися, що ще нічого не розуміємо. Убивника не зловили і не знати, хто ним є. В комунікатах про випадок читаємо, що був один, і нема даних, щоб йому хто товаришив хочби з віддалі. Отже це міг бути убивник індивідуальний, що ділав з мотивів або особистих або публичних, а міг бути таксамо добре член якоїсь організації, що ділав з її доручення.

В дальшому „Ґаз. Варшавска" пише, що справа всеж таки не виглядає на відрух непочитальної одиниці, та проте весь загал стоїть перед дуже поважною, трагічною загадкою.

Може та загадка буде в найближчому часі розвязана — тимчасом не маємо в цьому огляді нічого крім власного пальця, з якого можемо висисати, що нам подобається.

Багато осіб з жаром цим займається, продукуючи всякі гіпотези, а навіть цілі теорії. При відсутности інших даних точкою виходу для тих здогадів, які в менше вироблених головах замінюються у твердження, є питання: Хто міг мати причину вбити міністра, кому його смерть могла бути потрібна?...

Є це „творчість" нерозумна і шкідлива. Скільки то людей давно вже спочивало би в гробі, якби всі, котрих смерть була комусь потрібна, були вбиті! А якеж погубне замішання витворюється через оте легкодушне викривання щораз-то нових виновників!

При кінці „Газ. Варшавска" пише, що треба чекати терпеливо на висліди поліційних доходжень і щойно після того, коли будуть устійнені факти, можна буде і треба буде витягнути з них висновки, які матимуть велике значіння для всього політичного життя.

—o—

Похорони мін. Перацького.

Жалібний похід з труною. — Промова прем'єра Козловського. — Спеціяльний поїзд. — Повінь вінків. — На вічний спочинок.

КОНДОЛЕНЦІЙНІ ТЕЛЕГРАМИ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО І ПАПИ ПІЯ XI.

Митрополит Кир Андрей вислав з приводу трагічної смерти міністра Б. Перацького на руки премієра Козловського телеграму такого змісту: „Зворушений до глибини ганебним злочином приєднуюсь до жалю і жалоби". Апостольський нунцій Мармаджі переслав на руки міністра закордонних справ Бека кондоленційну телеграму папи Пія XI. для польського уряду. Крім того державний секретар кардинал Пачелі склав заяву співчуття амбасадорові Скшинському у Ватикані.

Польська преса присвячує цілі сторінки подробицям похорону. За нею подаємо деякі маркантніші моменти.

ЩЕ ПРО ЖАЛІБНИЙ ПОХІД У ВАРШАВІ.

Вулиці Варшави, якими тягнувся жалібний похід, виповнила непроглядна маса народу. Залізничий двірець, сповитий чорною крепою та хоругвами з крепою, потонув серед зелені вінків та олеандрів. Біля год. 11.30 вполудне до залізничого двірця виступили численні прапори, сповиті крепою. Прапори з делегаціями тягнулися майже на один кільометер. Коли надїхала домовина, орхестра відіграла перед двірцем жалібний марш Шопена. Домовину з гармати взяли на рамена члени уряду з премієром Козловським. На домовині видніла генеральська шапка покійника і шабля. Біля жалібного вагону стануло вісьмох старшин, які держали на подушечках усі відзнаки міністра Перацького. На стації загорілись усі лямпи, сповиті крепою. Крім численного польського духовенства з полевим єпископом Гавліною, явилося теж православне духовенство з митрополитом Денисом, евангелицьке духовенство під проводом д-ра Бурше, а далі жидівське і музулманське. Коли домовина спочила в жалібному вагоні, єпископ Гавліна відправив жалібну молитву і тоді премієр Козловський виголосив прощальну промову. Хід думок такий:

„МОРАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПАДЕ НА ВСІХ, ЯКІ ПІДГОТОВИЛИ АТМОСФЕРУ ТЕРОРУ.

„Домовина, над якою хилимо чоло: президент, уряд і цілий нарід, скриває трагічну смерть міністра і великі заслуги геройського жовніра у боротьбі за незалежність. Життя покійного від ранньої молодости аж до смерти — це шлях вірної служби батьківщині. Всеціло віддався боротьбі за Польщу, а опісля за її розріст. На приказ марш. Пілсудського покинув заступство шефа генерального штабу і відійшов до державної цивільної служби. Трьохлітня керма внутрішньою політикою держави творить окрему карту його державної праці. Його провідна думка поглибити ідею авторитативних урядів і згармонізувати їх з вольностями та свободами громадян. Його політика довела до співжиття всіх суспільних і народних груп громадян в імя сили і могучости Польщі. Провідні думки тієї політики висловив він у промовах у парляменті і з ними погоджувалися майже всі політичні чинники. **Заявляю в імени уряду, що трагічна смерть міністра Перацького не змінить накреслених покійним цілей державної політики.** Злочинна куля перервала зусилля міністра. Важко оборонитись перед сугестією, що саме згинув він завдяки цьому зусиллю. Анархічні і зухвалі елементи, які свої аспірації єднають зі слабістю Польщі, завдали смертельний удар. Цей стріл був ударом для чести нашої держави, образою справедливости і публичної моралі. Уряд Польщі рішився дати суспільности і добрій „народовій" славі сатисфакцію за цю образу та за життя Перацького. Тому вхопиться рішучих засобів, щоби погамувати інстинкти, з яких зроджується злочин.

Сягнено по зброю терору. Звідкілянебудь злочинець не походив би і хтонебудь був би ним, моральна відповідальність за його вчинок спаде на всіх тих, які підготовляли зброю та атмосферу терору. На них усіх спаде строга і караюча рука держави.

Заявляю з цілою повагою, що цей довг супроти Польщі і памяти жертви терору Б. Перацького буде виконаний. Опісля міністер попрощав покійного міністра.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ПОЇЗД.

Після промови домовину приміщено у жалібнім вагоні, сторожа віддала останні почести і в год. 1-ій спеціяльний поїзд відїхав до Нового Санча. Поїзд складався з вісьмох спальних вагонів і сальонки. На похороні заступив президента міністер справедливости Міхаловський, а марш. Пілсудського віцеміністер генерал Славой-Складковський. Крім них поїхали ще інші члени уряду, маршалки сойму і сенату та численні високі достойники. Мати мін. Перацького і найближча рідня їхала в окремім вагоні. Зараз за вагоном з домовиною призначено окремий вагон на вінки. До жалібного вагону з домовиною складено вінки від президента, марш. Пілсудського, від уряду, премієра, маршалків сойму і сенату, союзу легіоністів враз з його прапором.

По дорозі зустрічали поїзд численні делегації з вінками і тому на стаціях більших міст поїзд стояв понад пів години.

У НОВІМ САНЧІ.

У вівторок 19. червня ц. р. в год. 1-ій вночі приїхав жалібний поїзд до родинного міста покійника. Ранком перенесено домовину до парохіяльного костела, де в год. 9-ій відправлено жалібне богослуження. Опісля тлінні останки мін. Перацького поховано на місцевім цвинтарі. На цвинтарі промовляли віцемаршалок Цар, віцеміністер Корсак і від союзу легіоністів полк. Венцковський. Тлінні останки супроводжала непроглядна маса народу.

Вакації для незасібної дітвори.

Початок ферій — день радости, для дітей, які мають куди виїхати, є днем смутку для дітвори, що залишається в душному місті. А прецінь є в нас люди, які могли би і цим долею упослідженим допомогти! Маю тут на думці засібніших священиків, учителів, господарів, які могли би запросити до себе міських дітей, перемучених працею в школі, а ще більше недостачею повітря в тісних міських помешканнях, та нераз жадних куска хліба і ложки молока. А є ще у нас славити Бога досить таких мешканців, яким не зробить ріжниці хлопчина чи дівчина з міста, тож вони повинні через управи наших шкіл запросити гостей-учнів на ферії, як це перед війною робив приятель молоді д-р Т. Кормош у своєму літнищу Турю.

Такий самий обовязок тяжить на бездітних і безженних, а можуть вони його легко сповнити платячи в оселях по 40 зол. за літній побут учня. Гроші можна слати також до управи любої школи або до управи осель для дівчат на руки п. Мрицівної в Земельному Банку у Львові, Словацького 14, для хлопців до фірми „ЕКО" у Львові, вул. Сикстуська 29, для малих дітей „ЕКО" або п. М. Коржинська у Львові, Книгарня, Рутовського 22. Усі вони збирають гроші на вислання дітей на оселі Т-ва охорони дітей і опіки над молоддю у Львові.

Також засібніші батьки дітей, які користуються оселею за оплату, що є меншою від нормальних коштів удержання дитини дома, повинні добровільно платити вищу, навіть подвійну оплату, бо оселя дає їм спромогу відпочати якийсь час від своїх пестунів, та привичаючим їх до послуху, праці і скромних вимогів облекшує родичам виховання дітей. Тож найкраще ці родичі віддячаться оселі даючи їй змогу помогти незасібній дітворі. Так було давніше по бурсах, впр. у Перемишлі, де оплата давніше, перед війною була від 14—34 зол. залежно від засібности родичів питомця. Зрештою і тепер по школах оплати є залежні від ступня заможности родичів. Т-во опіки над молоддю само не ставить таких вимог, та тим більше повинні самі родичі цей добровільний обовязок на себе приняти, та в той спосіб зробити добре діло для дітей, що терплять не зі своєї вини.

Д. Коренець.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Правні поради.

ПОШТОВІ ПОВНОВЛАСТИ.

Згідно з обовязуючою поштовою ординацією кожна кооператива мусить зложити у приналежнім поштовім уряді поштову повновласть на імя одної або більше довірених осіб. На основі тих повновластей тільки ці особи матимуть право відбирати з пошти всяке листування для кооперативи. Коли управа не зложить такої повновласти може наразити кооперативу на прикрі наслідки, в першу чергу у податкових справах, карних і т. п.

Зразок поштової повновласти може дістати управа кооперативи в кожнім поштовім уряді. Підписи на повновластях мусять удостовірити нотар. Коли поштовий уряд згодиться, підписи на повновласти може удостовірити теж громадський уряд.

МАЄТКОВА ДАНИНА НА 1934 Р.

Кооперативи дістають уже накази платити маєткову данину на 1934 р. Деякі скарбові уряди наказують платити данину Кооперативним Союзам від цілої оборотової суми, а не від четвертини обороту, від якого вимірюється оборотовий податок. Крім того скарбові уряди вимірюють данину від таких оборотів, які є вільні від оборотового податку, а саме: від сум за вивезені яйця за кордон; від товарів від яких уже при купні зачислюється податок до ціни купна себто від сірників, соли, тютюну і т. д. Управи кооператив повинні негайно внести до скарбових урядів спростування неправильного виміру податків і повідомити про все Ревізійний Союз Українських Кооператив. Про вимір маєткової данини появився обіжник міністра скарбу з дня 26. лютого ц. р. (ч. Д. V. 7349/2/34, оголошений в Урядовім Деннику цього міністерства в ч. 9) такого змісту: „...**Підкреслюємо, що у торговельних і промислових підприємствах основою обчислення надзвичайної маєткової данини є та оборотова сума, яку береться у кожнім підприємстві зокрема за основу виміру оборотового податку. Ця засада обовязує теж у тих випадках, коли промисловий податок від обороту є вже „сціленим"** (себто є в ціні купна товару: тютюн, сірники, сіль і т. д.). Таким чином основою виміру надзвичайної маєткової данини цього року є четвертина оборотової суми, від якої вимірено оборотовий податок за 1932 р.

Коли кооператива зробила відклик від виміру оборотового податку і скарбова палата знизила цей податок, тоді основою маєткової данини буде сума, устійнена скарбовою палатою за підставу виміру.

СПЛАЧУВАННЯ ГРИВНИ.

Гривна, це грошева кара, якою карає суд або адміністраційна влада. Гривну може городський суд, який видав присуд, розложити засудженому на місячні рати. Коли гривною покарали вищі суди (окружні або апеляційні) тоді сплату може розложити на рати тільки прокуратор. При невеличких грошевих карах городський суд або прокуратор можуть засудженому відсунути на деякий час оплату заплати.

засуджений чи покараний адміністраційною владою має право тільки тоді до згаданих полекш, коли заплата цілої гривни потягнула би руїну його майна. Тому до прохання треба долучити посвідку громадського уряду про маєтковий стан засудженого чи там покараного. Городський суд і прокуратор можуть відтягнути речинець заплати гривни або розложити її на рати тільки на один рік.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ ЦЕРКОВНОЇ ПРИСЛУГИ.

Староства пригягають парохів зголошувати до суспільних обезпечалень церковну прислугу (дяків та паламарів) і платити за них обезпеченеві вкладки. Відкликів парохів воєвідські уряди не приймали до відома, мовляв, парохи обовязані платити обезп. вкладки. Проти таких оречень деякі священики внесли позви до Найвищого Адміністраційного Трибуналу у Варшаві. Трибунал перевівши розправу в дні 8. травня ц. р. станув на становищі, що на основі законів (на які покликалася адміністраційна влада § 12. закону з 15. VIII. 1866 р. і з 16 IV. 1896 р., яких текст устійнив закон з дня 20. VIII. 1905 р.), що церковна прислуга не працює для пароха, бо священики не є службодавцями церковної прислуги. Тому не обовязані вони платити обезпеченевих вкладок на основі закону з 19. травня 1920 р. до Каси Хорих, а тепер до суспільних обезпечалень. Отці парохи повинні вносити відклики до воєвідств від оречень староства. На випадок некорисного рішення воєвідства слід внести до 60-х днів позов до Найвищого Адміністраційного Трибуналу. Такий позов мусить зладити та підписати адвокат.

Ще про студії в Бельгії.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Просимо помістити отсе спростування на поміщений в ч. 145. „Діла" з дня 5. червня ц. р. допис, підписаний „П. Девіновським".

1) Нам не відомо, щоб хто з місцевого українського студентства „жебрав". У противному разі вивного пониженню студентської чести ми усунулиб, усуваючи його поза рямки орґанізаційного й товариського життя.

2. Ніхто з українських студентів з Лювену не покінчив з життям.

3) Ніхто з українських студентів у Бельгії не записався до французького чужинецького леґіону й неправдою є дальше твердження автора допису, що „частина працює тяжко у вугляних копальнях". Був випадок, що двох студентів підчас вакацій переводило технічну практику в одній з копалень, але вони самі й ніхто інший не підтягали цього під поняття важких і заробіткових праць. Згадані студенти є тепер на другому році студій та живуть за гроші своїх родичів.

4) Неправдивість допису характеризує іґноранція студентських справ, як напр. заподає несправедливе число студентів 14, коли на ділі в Лювені є 27 українських студентів (ок). З цього числа 17 студентів мешкає в Foyer Univers Slave 2 студентки в інтернаті св. Ґертруди, а 6 студентів у місті. Таксамо незгідне з правдою те, що студенти „переїзджають з міста до міста" та змінюють предмет студій. Працю студентів найкраще характеризують цифри: на 26 записаних м. року до іспиту — здало його 21 (трьох з відзначенням). Це підтверджує, що французьку мову можна достаточно опанувати за один рік і без страти його в науці.

5) Неправдою є, що українська молодь підпадає під вплив „одного політичного угрупування".

(Дальше пропускаємо з уваги на цензуру. — *Ред.*).

ЗА ПРОВІД НАСУС-а:

В. Тодорів, *голова.* *Лесишин Василь,* *секретар.*

ТАЄМНА КОНФЕРЕНЦІЯ У ПАРИЖІ.

ПАРИЖ 19. 6. ПАТ. Представник канцлєра Гітлєра фон Рібентроп відвідав учора премієра Думерґа і конферував з ним у чотирі очі. Здогадуються, що обговорювали відносини між Францією та Німеччиною. Рібентропові доручив канцлєр Гітлєр обговорити проблеми розброєння. Тому німецький делеґат заявив, що признання Німеччині рівноправности матиме велике моральне значіння. Одначе одержав відповідь, що Франція не змінить свого становища.

Новий наклеп „Курєрка".

ЦИМ РАЗОМ НА ОРҐАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО КОНҐРЕСУ.

„Іл. Курер Цодзенни" приніс вістку зі Станиславова, що, мовляв, орґанізаційний комітет Українського Жіночого Конґресу **не допустив до участи в його нарадах ніякого представника польської преси.** І далі пише: „Факт цей говорить сам за себе доволі вимовно, не вимагаючи ніяких коментарів".

Це, очевидно, новий випад правдомовного „Курєрка" на орґанізаторів українського жіноцтва, бо — як нас інформують — **орґанізаційний комітет Конґресу не відмовив ніякому журналістові вступу на Конґрес,** хто тільки до комітету в цій справі зголосився.

—o—

Як відбулось талєргофське свято в Кізлові.

Офіціяльна участь польських достойників з Тернополя у талєргофському святі.

Дня 14. червня ц. р. гурток місцевих москвофільських недобитків у Кізлові, пов. Тернопіль, що створили фікційну „русску аграрну партію" під фактичним проводом одного з урядовців староства греко-кат. обряду, влаштував у себе т. зв. талєргофське свято. Не випало воно величаво, а замітне хіба тим, що офіціяльно у цьому святі взяли участь урядові достойники з Тернополя, а саме: віцевоевода Гінтовт Дзевалтовський, староста Маліцький зі своїми урядовцями Кудеревичем і Герасимовичем, повітовий командант поліції надкомісар Янасінський, іменем війська командант 54. п. п. полк. Польняшек, іменем організації ББ. секретар цієї організації в Тернополі Хаецький, а з місцевих польських організацій пожарна сторожа і „Стшелец" в комплеті. На Поділлі москвофілів зовсім нема за винятком горстки недобитків у містечку Кізлів, яких наше населення просто бойкотує. Публику творили на отсьому талєргофському святі польські стшельци, польські фаєрмани, кольоністи-мазури з околиці, місцеві босяки та привезені зі Львова статисти і львівський москвофільський хор „Муза". Службу Божу відправив бебецький посол о. Яворський при співі хору „Музи", після якої відбулася дефіляда цієї дуже сорокатої публики з величезною перевагою сусідів, що про Талєргоф там уперше довідалися і з нашою мартирольоґією не мають нічого спільного. Дефіляду відобрали віцевоевода Гінтовт Дзевалтовський, полк. Польняшек, староста Маліцький, надкомісар поліції Янасінський і менші достойники, після чого учасники дефіляди пішли на місцевий цвинтар, де було посвячення памяткового хреста. По дефіляді була академія, на якій співав хор „Муза" і було кілька протиукраїнських промов, між ними студ. унів. Білинкевича зі Львова й аґітаторів „Р. А. П." (тепер „Р.С.О.") Андрія Грицева та місцевого платного наганяча Павла Гарасимова. Накінець відбулося „пшиєнцє" при участи всіх прибувших польських достойників, де попри беззастережну льояльність для Польщі і її теперішнього уряду москвофільські моґікани греміли очевидно — проти українців та українських установ. Ціле „свято" мало характер — як кажуть поляки — звичайної шопки, аранжованої і оплаченої тими, кому вона потрібна. На нашу місцеву публику не зробила ця шопка ніякого враження.

З фільмового світа.

Фільмова індустрія в СССР.

СВІТЛА Й ТІНІ СОВІТСЬКОЇ КІНЕМАТОҐРАФІЇ.

Колись, перед війною ще, покажчиком театрального мистецтва був у Москві славний театр Станіславського. Від нього починалися різні напрямки інсценізаторського руху. там було джерело всіляких дослідів, що за якийсь час здобували собі подив і признання в цілому мистецькому світі.

Нині живчиком мистецького життя Совітів є фільма. Саме від неї зачалась у кіновій продукції нова доба справді мистецької фільми. Лебедев, Пудовкін, Айзенштайн — всі вони стали наче альфою й омеґою сучасної кінематоґрафії.

Ворота до Радянського Союзу для західних фільм були зачинені. Навіть фільми Рене Клєра, якого по думці західної преси вважають прихильником комунізму, не найшли зрозуміння серед радянських цензорів. Навіть така приємна, невинна песа, як „Під дахами Парижа" була небезпечна для совітської публики. Цензори мабуть боялися, щоби багаті строї французької виставн, вибагливі апартаменти та люксусові Рольс-Ройси не були небезпечним обєктом для визнавців і передовиків фронту „пятілєтки".

НАРОДИНИ МИСТЕЦТВА.

Згодом стали тамошні режисери розуміти, що коли фільму посвятити виключно комуністичній ідеї, себто пропаґанді, тоді вона навіть тої пропаґанди не зробить. Хоча на думку комуністичних комісарів фільма промовляє краще до людини, як величезні радієві амліфони і вони стояли на становищі, щоби не нудити — навчаючи, та небаром переконалися про щось протилежне. Фільма нудила та не вчила. Тоді закинули продукцію пропаґандивних фільм „в масі" і... пригадали собі традицію театру Станіславського. Тоді порішили згідно, що фільма може звеличувати спільні зусилля колективу, але мусить бути перш усього мистецька. І тоді Европа дістала несподіванку: нові оригінальні фільми, що з такою реальною правдою показували непрослідимі площини Азії, таємні леґенди я пересуди (Пудовкін: „Буря над Азією"), а все це враз з високомистецькою грою акторів (Інкішинов) творило першорядну фільму. Відтак пройшов з успіхом Айзенштайна „Блакитний експрес" та того роду фільмові велитні, що „Беззахисні", „Турбіна 50.000", „Мертвий дім" й „Останній отаман Анненков" — це все фільми, що поза часто наївною фабулою (за винятком „Мертвого дому"!) та пропаґандивним навантаженням добули собі признання мистецького світа, головно завдяки ревеляційній грі безіменних акторів, реалізації, цікавому підходові до теми й техніці. Всі вони можуть бути зразковою лекцією того, як слід творити д о б р у фільму.

АКТОРИ — НЕАКТОРИ.

Про всіх тих акторів, що виступають у всіх цих фільмах, не можна говорити про акторів-мистців у повному розумінні цього слова. Актори в театрі чи у фільмовому ательє г р а ю т ь, зате виконавці совітських пес, переживаючи глибокий зміст відтворюваної сцени, дають чудову безпосередність акції, вносять на екран правдиве ж и т т я. Чи це буде брудний волоцюга з „Беззахисних" чи очайдушний козарлюга все він виходить живий та реальний.

ЗА ДЕРЖАВНІ ГРОШІ.

На творення картини дає гроші совітська влада. „Накручує" фільму той, хто має талант й освіту, чи пак знання. Тому ніяка інша позасовітська продукція не має стільки режисерських та фотоґрафічних крайнє сміливих спроб. І, що найважніше, спроби ці здебільша вдатні. Сцени ярмарку („Кохання й помста донського козака"), збірна сцена урухомлення льокальної залізниці („Беззахисні") просто безконкуренційні завдяки саме фільмовій мальовничости цих збірних картин.

ДВА НАПРЯМКИ.

В останніх часах можна запримітити два основні напрямки совітської фільмової продукції: літературний і репортажевий (публіцистичний). Перший має на меті перетворювати в песи архитвори найвизначніших сучасних совітських письменників, другий старається ловити на фільмову плівку актуальні події з життя колективу та видвигати при цьому місцевих непрофесійних акторів. Хоч один і другий напрямок не новий: бо перше в Анґлії стали користуватися творами визначних письменників, і в Америці такі репортажеві фільми були дуже поширені, всеж таки для совітської продукції це новина. Фільма вступила на новий шлях мистецтва, — не забуваючи при цьому ні незначну бодай пропаґанду комуністичної ідеї

Є. Ткачук.

Село на Радянській Україні.

З ВРАЖІНЬ ОЧЕВИДЦЯ.

VII.

Політвідділи. — Як живуть агенти і обдирають населення.

При кожній Машиново-Тракторній Стації є ще політвідділи. Вони заведені в 1933 році, не тільки на селах, але і на фабриках, копальнях та залізницях. Це є органи ГПУ. Вони складаються з начальника політвідділу та трьох-чотирьох його заступників, ряду агентів та інструкторів. Начальники та інструктори ведуть нагляд та інструкторські роботи на самій М.-Тр. Стації, у колгоспах і сільраді, слідять за виконанням плянів, керують пляновими роботами, слідять за настроєм населення і відповідальних робітників, за всім, що може торкатись політики та економіки партії та уряду. Простий смертний чоловік до їх синагоги не може зайти тай ніхто не знає, що вони і як вони там у своїх канцеляріях діло ведуть. Це є „державний", справді сталінський апарат.

Начальників політвідділів призначає безпосередньо Центральний Комітет партії, крім того Москва перевіряє і затверджує їх.

Звязок тримають начальники не тільки з Харковом, але і з Москвою, посилають і дістають відтіль секретні листи і шифровані телеграми. За важнішими ділами їздять особисто. Тайну розвідчу роботу між населенням ведуть вони дуже енергійно. Проводить нею один із заступників начальника; він носить військовий уніформ ГПУ. Безліч агентів із комуністів, комсомольців та активістів терроризує своїми доносами населення. Нарід ходить понурий, мовчаливий, боязливий, бо один в одним бачить свого ворога, донощика, тайного агента ГПУ. Часто доносить брат на брата, син на батька, товариш на товариша, священик на священика. Увесь політвідділський штаб дістає товари і харчі з центру. Все найкращої якости: як шинку, цукор, риж, вино, чистий спирт, ріжні мясні та рибні консерви з заграничною маркою, папіроси. І все те вони мають на селі, чого в місті можна купити тільки в „Торгсіні" за золото. **Так кормить добрий господар своїх добрих псів.**

Беруть вони у колгоспах те все, що можна взяти, відриваючи від колгоспницького рота останній кусок. Беруть муку, а нею викормлюють собі свиней, беруть молоко, сметану і хоч дістають високу пенсію, безплатно одежу і такі дорогі та гарні харчі, не гидуються брати в колгоспі все те, з чого можна зробити гроші. Годують свиней а годована свиня на Україні рідкість; за товщ з одної свині можна купити піяніно. Політвідділські провадять політичну роботу, а їх жінки спекулятивну, тобто в колгоспах набирають безплатно товщу, везуть до Харкова і там продають за високу ціну. В Харкові 1 кільограм масла коштує 30 карб., 1 кільограм смальцю 40 карб. Вони мають на руках такі документи, що ніхто не має права ні ревідувати, ні забрати у них того, що вони про собі везуть. Простим смертним громадянам не можна залізницею не то що товщів, а навіть круп та борошна перевозити.

Так то армія пiявок з Маш.-Тракт. Стації та політвідділів дожирає у колгоспах те, що ще залишила держава.

Жінки начальства нашмінковані, в шовкових костюмах ходять як балерини, в той час, як бідні селянки голодні, працею зморені, на лиці чорні, ледви ногами волочать.

До Великодних Свят ц. р. я проїхав велику частину південної України, та не замітив ні одної вагітної жінки. В Совітах все по пляну.

По широкому світі.

— Амбасадор Злучених Держав у Берліні запротестував проти припинення сплати закордонних довгів.

— Союз закордонних журналістів у Льондоні прощав сніданням польського амбасадора Скірмунта, який від 1. липня ц. р. на власне бажання покидає дипломатичну працю.

— Британське посольство при нанкінському уряді зложило гострий протест в руки уряду та губернатора провінції Шантунг з приводу схоплення китайськими піратами кількох британських хорожан.

— Канцлер Дольфус вернувся з Будапешту до Відня.

— У копальні вугля в Мацумі (Японія) вибухли ґази. Про 34 шахтарів нема ніяких вісток.

— До Ковна приїхав бувший польський премієр Пристор.

Ще про концентраційні табори.

Коментарі агенції „Всхуд".

„Розпорядок про концентраційні табори" передбачує три чинности: 1) придержати ті особи, коли їх діяльність або поведінка дають основу здогадуватися, що вони загрожують безпеці, публичному ладові; 2) доставити до концентраційного табору і 3) подбати про примусове відокремлення. Завданням адміністраційної влади буде арештувати і доставити їх до концентраційного табору. Опісля влада мусить поставити внесок примусово задержати в таборі. Останнє слово матиме слідчий судья. Від його рішення нема ніякого відклику. Рішення судді мусить бути доручене до 48-ох годин придержаній особі. Концентраційними таборами не можуть бути вязниці ні арешти, себто концентраційні табори будуть спеціяльно в тією метою утворені та уладжені. Примусовий побут у концентраційному таборі може тягнутися 6 місяців.

НОВИНКИ

— Українська Студентська Громада у Варшаві. Дня 9. ц. м. відбулися загальні збори Української Студентської Громади у Варшаві (вул. Чацького 10 м. 18). Вибрано нову управу у складі: голова Пеленський Любомир, заст. голови Смеречинський Теодот, секретар Томків Богдан, скарбник Степурівна Оксана.

— В память С. Петлюри. Заходом української еміґрації в Тернополі відбулося 3. ц. м. у парохіяльній церкві поминальне богослуження за бл. п. С. Петлюру. Панахиду відправили о. крил. Громницький, о. Коляковський і о. Пасіка, співав хор студентів вищих шкіл. В церкві влаштовано штучну могилу, прикрашену цвітами та вінком від української еміґрації з тризубом.

— Україніка в новім числі (4—5) журналу „Slovansky Přehled". Як звичайно, в огляді життя словянських народів подав **В. Хорват** інформації про визначніші події з українського життя останніх місяців у СССР, в Польщі та Румунії. Рецензія **Г. Б.** знайомить із книжкою О. Лотоцького: „Сторінки минулого", т. ІІ. та вказує на те, що ця праця „визначного українського громадського діяча" багата на факти і

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ЧЕРВНЯ 1934.

М. ГАЛУШИНСЬКИЙ. 47

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

В лабетах воєнної психози. — Під осуд своєї суспільности! — Біда з „розбитками".

В однім випадку такої жебранини я таки не міг здержатись від вибуху і коли на всі мої представлення той пан все находив якусь причину, а я всеж таки відправив його з нічим, тоді він спитав мене, що має з собою робити. Я в крайній лютости відповів йому: „То повісьтеся!" Не згадував би я тут цеї події, якби вона не була у зміненім виді пішла у дальший курс. Вже після якогось часу стрінувся я з одним знайомим у Відні, а цей у розмові сказав мені, щоб я навіть на очі не показувався українським паням, бо вони на мене до-краю обурені за те, що я сказав добровольцям, щоби вони повісились. Яке булоб недорічне подібне балакання, про це ніхто не подумав. Не подумав також ніхто про те, що подібний вислів не міг навіть вийти з моїх уст. Але пояснює його воєнна психоза. Знайомому розповів я правдиву подію; одначе це не помогло нічого. Казка про мою безсердечність розійшлась і треба би тепер шукати кожного того, хто про неї знає, щоб її справити. Думаю, що ці спомини, наскільки будуть напечатані, колись спростують її.

При цій нагоді скажу, що таких ріжних поголосок про мене мусить ходити більше. Я лише припадково про них дізнаюся. Нераз аж дивно мені, звідки та з якого джерела вони походять. Мої товариші та добрі знайомі, хоча знають про них, не розповідають мені нічого, бо не хочуть робити мені ніякого болю і з ніжности все промовчують. Ті, що мені противні (а маю їх споре число!), не мають тепер відваги ясно й отверто виступити, та готовлять собі розрахунок зі мною до післявоєнного часу. Нераз аж дивно, якими способами я про дещо дізнаюся. І саме це один з мотивів писання отсих споминів. Не йде мені тут про мою оборону, або оправдання себе. Я сам дуже добре знаю свої слабі, а навіть лихі сторони і я з ними не скриваюся. Це вже одно вроджене, а другого навчило мене життя. Але споминами цими я подаю і з моєї сторони факти та що мене до тих фактів привело. А тепер судіть! Суд найгострішний своєї суспільности приймаю цілковито пошаною для нього, але суд, який вислухає обі сторони, або й більше сторін. Всежтаки з описаної вгорі події не беру ані одного слова назад та й не жалую, що я їх сказав. Ще сьогодні, коли подумаю про це, то хто зна, чи не поступив би гостріше. Я вже у своїх споминах в кількох місцях згадував про аналогічні події, де я виступив гостріше проти одного або другого стрільця. Я вже зараз після події чув великий жаль, та й тепер чую, коли кого несłушно скривдив; щож до описаної тут події, то не чую ніякого жалю.

Не злюбив я також тих славних „розбитків". Деякі з них, то мали таку вправу в тім, щоби бути розбитими, що ще відділ не дійшов до розстрільної, а вони вже „розбиті" вертались до Коша. Навіть тоді, як уже наші стрільці доходили до Скольою і до Стрия, то „розбитки" находили дорогу до Ґоронди. Як вони це робили, мені не відомо. Адже шляхи були обставлені жандармерією. Всюди були команди, що мали збирати „розбитків" та відставляти їх назад до їх відділів, на залізницях не приймали без відповідних документів та леґітимацій, а вони зараз являлися в Коші. Я вже того не бачив, але цей факт можуть потвердити коменданти Коша, як д-р Томашівський, радн. Рожанковський та д-р Гірняк.

За мого ще недовгого побуту в Коші — правді ще тоді Коша не було — мав я також з ними до діла. Вони, як такі, що вже перейшли огневий хрест, уважали себе чимсь ліпшим від інших товаришів, коли хотіли відпочинку, а служби вже не хотіли робити. Мав я доволі прикру одну сцену вечором у Ґоронді. Винним був тоді десятник П., але великий кандидат на старшину. На мене робив він враження „маркіранта" і, здається, таким лишився аж до кінця. Коли він мав службу, довів до того, що вся варта поклалася спати і зовсім не думала робити своєї служби. Знаю, що я тоді також не панував над собою. Одначе за такі вибухи мені стидно, бо тоді показує людина поправді свою слабу стоорну. І замість над противною стороною бути горою, стаємо тоді самі переможеними.

Не всилі я подати тут усіх подібних подій, не всилі описати і затямити їх, але всеж таки не тільки були немилі, але й милі події. Та вони для посторонніх зовсім нецікаві, тому на них не буду спинятися.

(Далі буде.)

події, які „можуть дуже добре повчити противників українства про глибокі коріння і стихійність цього руху". Рецензент зазначує, що книжка читається як цікавий роман, повний драматичного напруження"... В рубриці „Ювилеї" подані замітки про д-ра Трильовського, о. Августина Волошина, проф. д-ра Ів. Горбачевського. Цікава замітка, підписана кріптонімом А., осуджує ті чеські товариства (Jednota slovanskych žen, Mlaďa generace čsl. národni demokracie), які уладили „всесловянські" вечірки без участи українців. Автор замітки пише: „Обидві маніфестації були започаті „походом представників словянських народів у національних кроях і з прапорами", а то в такім порядку: болгари, югословяни, лужицькі серби, поляки, росіяни, карпаторусини, словаки, моравяни, чехи... Українці тут ані своїми барвами ані своїм іменем заступлені не були, а мала їх певно репрезентувати „російська праська колонія", дарма, що тут маємо такі численні українські товариства, яких не запрошено до участи у цих „всесловянських вечорах".

— З нових українських видань. У Стрию появилось перше число популярного місячника для поширення городництва і годівлі дробу під наг. **„Український город і дріб".** Видає Т-во „Український Городник" у Стрию. Адреса редакції та адм. „Український город і дріб" Стрий-Лани ч. 51. Поодиноке число 50 сот.: передплата до кінця року 3 зол. — Українське Т-во „Сокіл" у Буенос Айрес видає з днем 1. травня ц. р. місячник п. н. **„Український Сокіл".** Адреса журналу така: Osyp Kuzmycz, Calle San Martin 56, Buenos Aires, Rep. Argentina.

— Хто виграв на льотерії? В нинішньім тягненні Державної Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 66326. 5.000 зол. на ч. 41001. 2.000 зол. на ч. 59958. 1000 зол. на ч. 16934, 28634, 120524. 500 зол. на ч. 59813, 112717, 120505, 124618. 400 зол. на ч. 5276, 17869, 22441, 23468, 25971, 40394, 71943, 72684, 116865, 122654. 15.000 зол. на ч. 121442. 10.000 зол. на ч. 163470. 2.000 зол. на ч. 122792, 154116. 1.000 зол. на ч. 144737, 129900, 167607. 500 зол. на ч. 43925, 92865, 114779. 400 зол. на ч. 68005, 94380, 104676, 137535.

— Страйки в Бориславі. В „Акційній спілці перетворів скального олію" в Бориславі триває від місяця італійський страйк, який в останньому часі загострився. 14 робітників замкнулося в дестиляційнім кітлі і не приймають поживи. Також в копальні „Борислав" триває дальше італійський страйк. Під землею находиться 43 робітників, яким доставляють харчі. Між страйкарами і місцевою управою фірми дійшло вже до порозуміння, але робітники ждуть ще на затвердження головної управи з Відня.

— Хто перетяв дроти? Станиславівську поліцію повідомлено, що в Ямниці біля Станиславова перетято залізничі телефонічні дроти. На місце вислано агентів і поліційного пса. Під замітом саботажі арештовано кілька осіб і відставлено слідчій владі в Станиславові.

— Влом до „Віри". До бюра українського кредитового Т-ва „Віра" в Перемишлі вломилися в ночі злодії і розбивши огнетривалу касу, вкрали 10.200 зол. Поліція розвела розшуки за вломниками. Впродовш недовгого часу це вже 2-й влом до тої установи. В січні ц. р. вломився був небезпечний злодій Дзедзіц, якого арештовано, а згодом підчас утечі застрілено.

— Не зміняти шкільних книжок. В міністерстві освіти зголосилися делеґації родичів у справі шкільних книжок. Що року появляються нові видання книжок, перероблювані або доповнювані, і шкільна молодь мусить їх купувати, бо дотеперішні не мають вартости. З уваги на матеріяльний бік справи батьки просять, щоби з новим шкільним роком не зміняти торічних книжок, які можуть придатися членам тої самої родини або купити за знижену ціну.

— Приватна суспільна обезпечальня буде незабаром створена у Варшаві з відділами по містах на провінції. Є вона дуже потрібна, бо державні обезпечальні (давні Каси Хорих) є для вищих суспільних кляс недоступні або малоцінні. До приватної обезпечальні зголосило свою працю 500 лікарів, з того 200 зі самої Варшави. За поради у власних кабінетах лікарі будуть брати від членів по 4 зол. Приватна обезпечальня задумує теж давати посмертні запомоги для обезпечених родин.

— Зброя в руках дітваків. Підчас стрілецьких вправ учеників торговельної школи в Коломиї один ученик кинув так нещасливо ручною гранатою, що поцілив учителя Мулю, який стояв з боку. Граната нарушила учителеві череп, наслідком чого він упав без памяти. Лікарі має надію вдержати його при життю

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Великі роковини.

Долетіла до мене чутка, що в деяких колах нашого громадянства обмірковували, вкінці й постановили восени ц. р. відсвяткувати 70-літні роковини заснування українського театру у Львові.

Прегарна гадка! Вона може стати товчком і початком для якогось „оформлення" нашого театрального хаосу, та „постановки" цілого театрального діла на ноги.

Влаштувати ювилей у Львові і на провінції не стрівулоб більших труднощів і перепон. Салі, щоправда, майже ніде не маємо, але ми й перше не мали і не скоро матимемо. Отже ця перешкода так, як не істнувала би.

Акторів є в нас, слава Богу, під цю пору, як маслючків після дощу в Брюховичах чи Заваловї. Допоможуть охотно й аматори. Оркестри є в нас і у Львові і у Винниках і в Підберізцях. Хорів безліч, від „Боява" починаючи, а на співацькому товаристві „Харіс" кінчаючи.

На це свято слід би приготовити пляново ретроспективний цикль вистав, що давалиб картину й відбитку театрального життя, яким насолоджувалися наші діди.

Поперед усього вивести „Марусю" в такій впр. обсаді:

Наум — Іван Рубчак, Настя — одна зі старших службовичок „Маслосоюзу", Маруся — п. Тишинська (з огляду на чудесне видужання в останній дії), Розмазовський — д-р Іларій Свєнціцький, бож ніхто так поневільно і ґеніяльно не калічить української мови, як директор Українського Національного Музею. Любка Василя відтворив би Льоньо Лепкий і певно викликав би захоплення серед дівчат від 14—74 років включно. Цирулика мусів би заграти сам Яків Нас, а сватами були би Микола Бенцаль і посол Великанович.

З черги требаб прикладно обновити безсмертну „Наталку Полтавку" з д-ром Ст. Федаком у ролі возного.

Ніхто й не передчуває, скільки життя, гумору й краси можна би викресати зі старенького „Сватання на Гончарівці", якби в ролі Стецька випустити на сцену Дмитра Кренжаловського і то навіть без характеризації.

З черги можнаб відновити: „Над цигана Шмигайла нема розумнішого". Гадаю, що б. посол Паліїв дав би себе легко переконати і виступив би в головній ролі.

Можна ще виставити „Покійник Опанас" з Вацьом Будзиновським, дуже вдячну комедійку Наумовича „Заручини на помацьки" з радником Гінценьом у ролі недосвідченого жениха, Моха „Роапука орендарська" з дир. „Народної Гостинниці" Пащаком, Ворбкевича „Гнат-приблуда" з Донцовим у заголовній ролі, Гушалевича „Сільські плєніпотенти" у виконанні самих наших радикалів, „Сатана в бочці" зі Стаховим і т. д. і т. д.

На закінчення імпрези всі наші театральні трупи спільними силами виведлиб славну драму „Доки сонце зійде, роса очі виїсть".

На суфлера слід би просити секретаря Пелевича. Над цілою імпрезою могли би обняти протекторат б. члени б. „Комітету будови театру".

Тиберій Горобець.

— Львівська хроніка. На Клепарові арештовано Адольфа Ляндава, б. купця, що фальшував стемплі, які продавав ріжним урядовим установам. — Арештовано гандлярку овочами Олену Єлшин, що хотіла пустити в обіг фальшиві 2-золотові монети. — На Левандівці коло церкви знайшли вранці трупа залізничого монтера Маріяна Озімка, який до пізної ночі заливався в шинку. Вмер мабуть від затроєння алькоголем. — На вул. Коперника напилася з причини нещасливої любови 20-літня Ольга Бабій зі Збоїск якоїсь отруї і впала серед болів на хідник. Рятункове поготівля відставило її до шпиталю. — На головному двірці при вивантажуванні шин придавило тяжко робітника Карла Адама.

— Кровава бійка з комуністами. Поліційний комунікат із Дрогобича повідомляє: Село Колпець у дрогобицькому повіті було 18 ц. м. в 22. год. видівнею кровавої бійки між українськими націоналістами та комуністами. Підчас бійки впали стріли, з яких один зранив у живіт Анну Божик, а її брата Івана в праву ногу. Обоїх відвезли до шпиталю. Ведуть слідство.

— Пожежі. Коло Велдіжа пов. Долина вибухла пожежа у фабриці рільничих машин фірми Сільвінія. Будинок разом з 4 моторами згорів цілковито. Висоти шкоди покищо не устійнено.

— Краєва хроніка. В Тартакові пов. Сокаль арештовано лікаря д-ра К. за агресивну поведінку з пацієнтками. — Вояка 39 п. п. з Ярослава, Ад. Сколіка засуджено на півтретя року вязниці за шпигунство в користь сусідної держави. — В Стрептові пов. Камінка Стр. 24-літний Ісак Манделькорн, посперечавшися зі сестрою з приводу крадежі 300 долярів, пробив собі на очах домівників ножем серце. — У фабриці потасової соли в Калуші заноситься на страйк наслідком обниження на 15 проц. робітничих зарібків.

— З Польщі. В Бельську застрілився з причини грошевих клопотів власник фабрики сукна Лянгфельдер. — З Висли біля Торуня добули осетра, довгого на півтретя метра, що важив поверх два сотнари. — В Ряшеві засуджено на 10 місяців вязниці судових возних Ржунідла і Зяю за крадіж грошей, стягнених екзекуційно від ріжних людей. — У Варшаві страйкує 10 тисяч робітників, занятих при ріжних будовах.

— Ріжні вістки. В цілій Франції панує велика спека, якої не було від кількадесятьох літ. — У Москві відбувся перший пробний лет найбільшого на світі літака „Максим Горкій". — При будові тунелю під Еріналем вибухла міна, від якої згинули 4 робітники, а 7 тяжко ранило. — В чехословацьких школах мають ввести науку фотографіки. — У валізі, оставленій в поїзді на льондонському двірці в Кінгскрос, найшли ноги жінки. Кадовб її найшли попереднього дня на двірці в Брайтені.

—o—

Із судової салі.

ДВА СМЕРТНІ ПРИСУДИ.

Як повідомляють з Тернополя, у процесі за вбивство поліцая Юзефа Ґловяка в Токах запав присуд: Евгена Костецького й Олександра Литвина засуджено на кару смерти, Петра Флінту на досмертну вязницю, а Якима Флінту увільнено.

Оборона засуджених зголосила касацію.

ЗА ПОШИРЮВАННЯ НЕЛЕҐАЛЬНИХ ВИДАВНИЦТВ.

Дня 15. червня ц. р. відбулася перед окружним карним судом у Львові як трибуналом присяглих розправа проти Олександра Фединського, студента прав у Львові, обвинуваченого в злочині з арт. 97. §. 2. і проступку з арт 155. § арт. 155. § 2. к. к. Акт обвинувачення закидав обвинуваченому участь в тайній Організації Українських Націоналістів та поширювання нелеґальних видавництв ОУН. Дня 28. лютого ц. р. придержав поліц. аґент Бабяк обвинуваченого на подвірі Українського Академічного Дому у Львові при вул. Супінського ч. 21 з кошиковою валізкою, в якій після ревізії найдено 5 пакунків ріжного роду нелеґальних видавництв. Розправу вів судля д-р Льовер, як вотанти засідали судії Нементовський і Дворжак, обвинувачував прок. Ґольчевський, а боронив адвокат д-р Ол. Марітчак. На розправі переслухано трьох свідків акту обвинувачення, а саме: аґентів Бабяка Радова і асп. Цесельчука, які зізнали обтяжуючо для обвинуваченого. Зокрема асп. Цесельчук поставив тезу, що тайна орґанізація ОУН поручає переношення більшої скількости нелеґальної літератури тільки своїм членам.

Трибунал поставив присяглим судям два питання, одно щодо злочину державної зради з арт. 97. § 2. к. к., друге щодо проступку з арт. 155. §. 2. к. к. Після наради присяглі заперечили перше питання 6 голосами, а потвердили 9 голосами друге питання в напрямі проступку з арт. 155. §. 2. к. к. На підставі цього вердикту трибунал виміряв Ол. Фединському кару 2-літньої вязниці

Дописи.

ТУРКА н/С.

Загальний Збір філії „Сільського Господаря". В дні 12. VI. н. р. відбувся Загальний Збір тутешньої філії „С. Г." Зборові проводив голова філії о. М. Кобюшко з Розлуча, секретарював д-р Д. Марків. Звіт з діяльности здавали голова, секретар і касієр о. А. Левицький з Турки. Іменем контрольної комісії зложив звіт д-р М. Кондрат. До нової Фіріяльної Ради ввійшли: о. Конюшко, д-р Бабій, о. Левицький, д-р Марків, Бінагівський, Шевців і Пазюк. Контрольна комісія ... вийшлась у давньому складі: д-р Кондрат, о Федо... Кузьмич. У дискусії промовляли крім названих вже осіб: о. Тустановия з Комарник, о Ільницький з Шумича, Постик з Тарнави й інші. Прикро вражала мала скількість учасників, яка свідчить про недоцінювання ваги сільсько-господарської установи в нинішніх кризових часах! Енергійна Фіріяльна Рада надіється, що небавком обтопить організаційною сіткою весь турчанський повіт і за рік викаже ще кращі успіхи. Вже тепер філія спроваджала і розпродала по низькій ціні кілька вагонів бульби, каініту, потасової соди і т. д. та приневолила жидівських торговців урегулювати ринкові ціни! Щасть Боже!

ЗАЛІЩИЧЧИНА.

Збори для заснування кружка „Р. Ш." в Новосілці Костюковій 10. VI. н. р. відбулися в Новосілці Костюковій збори в цілях заснування кружка „Рідної Школи". На ті збори прибув з Борщева п. Гораль, директор тамошньої гімназії. Своїм 1½ годинним викладом зацікавив так селян, що вони весь час були прикиті до своїх місць і з захопленням слухали його цінних наук. П. Гораль дався пізнати як рідний педагог у вихованні нашого селянства. В його викладі не було ні демагогії, ні пристрасти, ні шукання себе лише одно добро українського селянина і виховання його на гідного і чесного сина свого народу. За його труд попрощали його селяни з широю вдякою. **О. Б.**

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

В. Ярошів: „РОСЛИНА ТА ЇЇ ЖИТТЯ". В-во Самоосвіта. Львів 1934. Стор 34. ф. 16-о.

Микола Макиявель: ВОЛОДАР (Il Principe). З італійської мови переклав Михайло Островерха. (передмова Д. Донцова). Львів 1934. Книгозбірня „Вістника" ч. . Стор 135. 16-о.

ЖУРНАЛИ.

„КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ". Вістник Генерального Інституту Католицької Акції гре.-кат. церковної провінції. Рік І. Ч. 1. Львів, червень 1934.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований двотижневик для всіх. Львів 15. червня 1934., ч. 12. Р. III. Зміст: Часописи на услугах школи. Ед. Вайч: Розмови з сімнадцятьлітними: Чеснота. — І я також. Степан Конрад: Серед чужих. Свято прапора і поклін кооперації. Роля матери в житті громадянства. За один шкільний фронт. Радянська молодь. Заклик у справі Української Бібліотеки ім. С. Петлюри у Парижі. Зміни у большевицькому шкільництві. Школа молочарсько-сироварська. Домагання білорусинів. Чужинці на високих школах у Німеччині. Гігієна дому і школи. З життя Рідної Школи. Бібліографія. З життя українців на Закарпатті, на Буковині і на чужині. Різні вісти. Цікаві рек...

BULLETIN MENSUEL DE RENSEIGNEMENTS ECONOMIQUES ET SOCIAUX. Rome 1934. № 5.

„PSYCHOMETRJA", kwartalnik poświęcony zagadnieniom psychologji stosowanej. Poznań, 1934. № 1. Rok 1

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича, Станиславів:

24. VI. Загибель Острога.
25. VI. Мазепа, Б. Лепкого.
26. VI. Корнeвільські дзвони.

Білєти в ціні від 0·50—3·— зол. вже продає Український Базар.

Зі Станиславова їде театр до Надвірної і Ворохти.

Великий Міський Театр.

Середа, 20. VI. год. 7·30 веч. „Мандрівка по Варшаві". Абон. 23.

Четвер, 21. VI. год. 7·30 веч. „Мандрівка по Варшаві" Абон. 53.

Театр Різнородностей.

Середа 20. VI. год. 7·30 веч. „Мірля Ефрос". Абон. 24.

Четвер, 21. VI. год. 7·30 веч. „Мірля Ефрос". Абон. 24.

Кіна.

АПОЛЬО: „Їх остання стріча".

АТЛЯНТИК: „Світ належить до тебе" (Сеже Сакаль).

ВАНДА: „Жінка та шпіон".

КАСІНО: „Пригода опівночі".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних діжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Крилате фатум", ревія „Гуляй душа без контуша".

МІРАЖ: „Година з тобою", „Голгофа чесної жінки".

МУЗА: „Рандеву в Відні".

ПАЛЯС: „Подружний контракт" (Глорія Свансон)

ПАСАЖ: „Червоний віз".

ПАН: „Шерльок Голмс", „Чужим вільно цілувати".

СВІТ: „Любка з кабарету", „Серця вічно молоді".

СОНЦЕ: „В тайній службі" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Світ без мужчин" і ревія „Сто потіх".

ХИМЕРА: „Великий ярмарок кохання".

УТІХА: „Грабіжник із Марока" і ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 20. червня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 17·15 Концерт, 22·30 Фортепян, **Прага** (470,2) 19·50 Скрипковий ресітадь, 20·10 Хор, **Париж** (1649) 20·00 „Люїза" оп. Шарпентієра, **Білгород** (439,8) 16·30 Пісоньки. **Люблина** (569,3) 20·00 Спів, 21·15 Вок. квінтет, **Берлін** (356,7) 19·20 Нар. пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·35 Спів, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт, **Штутгарт** (522,6) 17·45 Спів, 20·30 Оп. музика, **Букарешт** (365) 21·00 Спів, **Будапешт** (549,5) 17·30 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 11·30 13·00 Легка музика, 17·10 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Льорелей" ром. опера Каталянія.

Четвер, 21. червня 1934.

Відень (506,8) 11·00 Концерт, 19·35 Оп. музика, **Братислава** (298,8) 15·15 Концерт, **Брно** (325,4) 19·35 Давні пісоньки, **Прага** (470,2) 11·05 Концерт, 14·10 Спів, 20·45 „Чортик зі Звікова" оп. Новака, **Париж** (1649) 12·30 Концерт, **Штрасбург** (349,2) 20·30 „Чортівський пир" оп. Глюка, **Атльона** (531) 19·30, 20·20, 21·30 Спів, **Білгород** (439,8) 12·05, 13·10, 20·00 Концерт, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, 19·00 Молоді композитори, **Гайльсберг** (291) 19·00 Давні пісні, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти (музика, спів), 17·50 Камер. музика, 19·00 „Літо" ораторія Гайдна (спів, музика), **Штутгарт** (522,6) 21·00 Композиторський концерт Г. Пфіцнера, **Будапешт** (549,5) 12·05, 22·35 Циг. музика, 17·00 Концерт, 20·15 „Мандрівні актори" оп. Фіоравантія, **Мілано** (368,6) 16·45 Для дітей, 20·45 „Лінда ді Шамоні" оп. Доніцетія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·45 Бетовенові твори.

Львівське радіо.

Середа, 20. червня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Концерт садьонової музики, 13·04 Дрібні твори мандолiністів і органи (гр. пл.), 13·30 Скринька для дітей, 13·45 Музика з гр. плит, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Пісні в вик. Тіля (тенор) з гр. пл., 16·15 „Інструменти та голоси в джезі" (жіночі ревелерси), 17·00 Для дітей „Ірва впадає до Ікви", 17·15 Фортепян, 17·40 Спів (Вертгайм, сопран) у супр. фортепяну, 18·00 Відч. „Книжка та знання", 18·15 Великі композитори як виконавці власних творів (гр. пл.), 18·45 Організація нового самоврядування в ремеслі, 18·55 Сільва рерум, 19·00 Всячина та гр. пл., 19·15 Скрипковий ресітадь (Ванд. Кохансьский), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейл., 20·12 Легка музика, хор ревелерсів Ерівна, 21·12 Вок. інстр. концерт, 22·00 Гумореска: „Село спокійне, село веселе", 21·15 Танкова музика.

Четвер, 21. червня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Музика з гр. плит, 13·05 Для молодших дітей: „Варка та цвітка папороті", 13·20 Фортепян, віольончеля, скрипка (гр. плити), 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Музика, пісні, 17·00 Листи та програми, 17·15 Польська нар. музика, 18·00 Повітря, сонце та вода на услугах косметики, 18·15 Авд. „Обовязок лікаря" (Піранделя), 19·00 Всячина, гр. плити, 19·15 Фортепяновий ресітадь, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Поет ресітадь „Жартунів", 20·12 Музика, спів, 21·02 Для сільської молоді, 21·12 Вок.-інстр. концерт, 22·00 Відч. „Субстанція світа", 22·15 Музика.

БІРЖА.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас	Підволочиська від — до	парітас Львів від — до
Пшениця двірсь.	18·25—18·50	19·75—20·00
Пшениця збірна	17·00—17·25	18·50—18·75
Жито одноціле	13·75—14·00	15·25—15·50
Жито збірне	13·25—13·50	14·75—15·00
Овес двір. незам.	14·25—14·75	16·25—16·75
Овес двірський	13·25—13·75	15·25—15·75
Овес збірний	12·75—13·00	14·75—15·00
Кукурудза краєва	20·00—21·00	
Гречка на мливо	18·00—19·00	
Крупа гречана	36·50—37·50	
Мука пшенична люксус до 40%	34·00—34·50	37·00—37·50
Мука пшен. 50%	31·00—31·50	34·50—35·00
Мука пшен. 55%	30·50—31·00	34·00—34·50
Мука пшен. 60%	30·25—30·75	33·00—33·50
Мука пшен. 65%		32·00—32·50
Мука пш. разова до 96%	20·00—20·50	24·50—25·00
М. пш. по пер. 40% д. 10%	27·00—28·50	30·00—30·50
М. пш. по пер 40% д. 20%	26·00—27·00	28·00—28·50
М. пш по пер 50% д. 10%	24·00—24·50	26·50—27·00
М. пш. по пер. 55% д. 5%		24·00—25·00
М. п. по пер. 60% д. 5%	20·50—21·00	22·00—22·50
М. п. посл. понад 65% д. 70%	15·00—15·50	17·00—17·50
М. п. посл. понад 70%		14·00—14·50
Мука житня І. кат. до 5%	23·50—24·50	27·00—27·50
Мука житня І. кат. до 65%		25·00—25·50
Мука житня ІІ. к. ситк. до 70%	14·00—14·50	17·00—17·50
Мука житня разова до 95%		20·00—20·50
Висівки пш. гр.	8·75— 9·00	
Висівки житні	7·50— 7·75	7·75 — 8·00
Висівки ячмінні	8·00— 8·25	9·00— 9·50
Крупи ячмінні гр.		27·00—28·00

Інші курси незмінені.

ГРОШІ

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27·25 зол.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·70—35·20 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рублі 45·50—46·52.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·73, Париж 34·97, Берлін 202·00, Цюріх 171·16, Амстердам 359·35, Прага 22·03, Мілано 45·68, Нюйорк кабель 5·29 3/8, Нюйорк чеки 5·29 1/8.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 19 червня ц. р. платив кооперативам за:

1 кг. масла пріма десерове	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	зол.
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·30—2·35	„

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця хитка.

Маслосоюз повідомляє, що 20. червня ц. р. платив своїм доставцям **за 1 кг. живої ваги птиці**, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Нормальні курята (пара курят важить більше як 1 кг.) за 1 кг. 1·10 зол. Дрібні курята (пара курят важить менше як 1 кг.) за 1 кг. 0·70 зол.

Кури	„	І класа	0·80 „
„	„	ІІ „	0·60 „

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ направляє прецезійно й дешево **Домбровський і Розважевський** Львів, Академічна 2. (З провінції просимо поштою) 6/78 4—7

ФОРТЕПЯНИ, піяніна, знамениті у великім виборі, на ріжні ціни з гарантією продає, міняє, Ганак, Пілсудського 21, перший поверх. 73/27 1—5

ЯМНА відда Явірник зараз до винайму ціла або покоями. Зголошуватись Д-р Яремчишин Делятин або на місці в Явірі. 1720 1—1

ПАСІЧНИК шукає праці в пасіці, може провадити пасіку на власну руку. Іван Мороз. Мединичі. 1721 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

Др. Михайло ЯРЕМЧИШИН лікар у Делятині, переносить на днях свою канцелярію до **Дрогобича.**

Найбільша і тому найдешевша українська кооператива

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі. АДРЕСА **Львів, Ринок 10.**

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана.

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол. (з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Український народе! Памятай, що від Тебе залежить національна свідомість наших братів на далекому Сході і Заході, тому шли датки і дарові книжки на адресу Т-ва „Просвіта у Львові.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.